

Пархоменко В.В.

Концепція освітньо-професійного середовища підготовки економічних кадрів

*Пархоменко Вікторія Вікторівна, кандидат економічних наук,
доцент кафедри фундаментальних економічних дисциплін, заступник декана факультету обліку та аудиту
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ, Україна*

Анотація. У статті розкриваються концептуальні засади освітньо-професійного середовища як фактора професійної підготовки економістів, базовими елементами якої є економічне мислення, економічна свідомість та економічна активність. Визначені поняття "психологічна готовність" та її структурні компоненти.

Ключові слова: економічна освіта, психологічна готовність, освітньо-професійне середовище, професійна підготовка

Домінуючою тенденцією початку нового тисячоліття стає свідома діяльність індивіда, який керується критеріями знання, професіоналізму, усвідомлення особистої відповідальності за себе і за суспільство в цілому, прагнучи створити нову реальність.

Як слушно зауважив В. Кремень, "інноваційний характер сучасної цивілізації та сучасної економіки вимагає такого типу людини, яку може виховати саме інноваційна за своєю сутністю освіта" [7, с. 6].

В умовах реформування вищої економічної освіти в Україні пріоритетна увага має надаватися підготовці нової генерації висококваліфікованих економічних кадрів – національної економічної еліти, яка здатна оволодіти новою освітньо-світоглядною парадигмою національно-державного творення. "Стратегічна мета модернізації освітньої діяльності – в тому, щоб готувати людину, здатну до ефективної життєдіяльності у XXI столітті". Вона має сприймати змінність як суттєву складову власного життя [7, с.5-6]. В концепції освітньої діяльності за спеціальністю "Фінанси і кредит" підкреслено, що потреба у спеціалістах даного профілю обумовлена необхідністю вирішення проблем виходу України з економічної кризи, забезпечення інформаційної підтримки ринкових перетворень в економіці, входження у світовий інформаційний простір.

В основу концепції професійної підготовки покладено інтегративну концепцію людини, яка орієнтує на встановлення міждисциплінарних зв'язків в системі економічної освіти. Це дозволяє в ході навчально-виховного процесу розглянути і простежити повний спектр міжособистісних стосунків, життєдіяльності особистості, її співвідношення з соціально-економічною сферою як частки оточуючого соціального простору.

Рівень професійної підготовки сучасних студентів визначає ефективність економічної діяльності майбутньої фінансової еліти України. На думку В. Базилевича, саме вміння системно мислити й аналізувати сучасні процеси в контексті майбутніх тенденцій визначає ефективність функціонування національної фінансової системи. Такий підхід дає змогу подолати спрощеність стереотипних суджень про можливість автоматичного перенесення світового досвіду для розбудови фінансової системи України, визначати з наукових позицій місце нашої держави в глобалізаційних процесах, її перспективи щодо інтеграції в ті чи інші світові фінансові інституції. На жаль, рівень професійних знань і культури економічного мислення частини працівників різних ланок економічної системи не повною мірою відповідає сучасному розвитку

суспільства. У нашій фінансовій системі це проявляється в недостатньо ефективному використанні фінансових інститутів та інструментів, тому підготовка економістів має передбачати комплексне поєднання теоретичних знань із практичними навичками, формування основ системного мислення, соціальної відповідальності [21].

Україна, підписавши документи щодо інтеграції в Болонський процес, визначила концепцію змін навчального процесу. При цьому особливо важливим, на нашу думку, є збереження й примноження здобутків вітчизняної вищої школи. Не заперечуючи потреби використання світового досвіду, напрацьованого в рамках Болонського процесу, слід зберігати здобутки й особливості, які має кожна наукова школа. Такий підхід дає змогу найефективніше, з позицій законів ринкової конкуренції підійти до підготовки економістів. Вузька система економічної освіти – це своєрідний відбиток суспільних відношень. Сьогодні, не зважаючи на всю складність та відкритість, ця система несе в собі значний соціально-педагогічний потенціал і здатна створити новий тип спеціаліста для нової соціальної реальності. Економічна освіта має обрати шлях у формуванні сучасного економічного світогляду майбутнього фахівця, конструктивних перетворень змісту підготовки спеціаліста в цілому, поєднуючи в собі високий професіоналізм, інтелігентність, соціальну зрілість, творчий початок.

Гострота та швидке визрівання проблем, пов'язаних із вдосконаленням освіти, давно привертають увагу дослідників, праці яких присвячені філософії освіти, загальним світоглядним і методологічним питанням її реформування та удосконалення (В. Андрущенко, В. Біблер, М. Євтух, І. Зазюн, В. Кремень, В. Лутай, М. Михальченко, І. Надольний та ін.). Свідченням актуальності даної проблеми є її висвітлення у чисельних працях провідних педагогів України (А. Алексюка, І. Звереві, Л. Коваль, Б. Кобзаря та ін.), яких об'єднує спрямованість навчально-виховного процесу на "відкритість" до життя, до світу, культури природи, сфери соціальних відносин, розкривається рефлексивно-середовий підхід [11].

Метою нашого дослідження є розкриття системи економічної освіти в контексті середового підходу як важливого чинника формування професійної готовності спеціалістів фінансової сфери. Базовими елементами такої готовності є економічне мислення, економічна свідомість та економічна активність.

Запорукою успіху сучасної економічно активної людини (фінансиста, підприємця) є не тільки (і не стільки) система знань, правил, рекомендацій ефекти-

вного ведення бізнесу, скільки серйозна світоглядна позиція, глибоке розуміння причинно-наслідкових зв'язків явищ соціально-економічної реальності. В основі системи професійної підготовки економістів покладена педагогічна мета, яка спрямована на особистість і визначена соціальним замовленням (зовнішні передумови) та соціально-економічними потребами особистості (внутрішні передумови).

Професійна компетентність майбутнього економіста залежить від багатьох факторів. Це і якість навчальних програм та методичного забезпечення, і якість менеджменту освітнього закладу.

Одночасно, важливим фактором соціалізації молоді людини, її розвитку, самореалізації, вивчення її здібностей і обдарувань, виступає соціальне освітньо-професійне середовище. Саме освітнє середовище вищого економічного закладу є потужним механізмом професійного становлення майбутнього економіста. Інтенсифікація позитивного впливу цього середовища залежить від інтеграції зусиль всіх соціальних інститутів суспільства.

У сучасному філософському словнику середовище розглядається як *простір, умови і матеріал для розвитку особистості*, які людина здатна пережити і від яких залежить її життєдіяльність. При цьому підкреслюється необхідність наявності в середовищі людей і їх особистісної взаємозумовленості [17].

Проблема освітньо-професійного середовища та його вплив на розвиток особистості займає одне з центральних місць в системі сучасної освіти. Підготовка майбутніх спеціалістів до професійної та соціально-культурної комунікації зумовлює необхідність визначення поняття середовища, в якому передбачаються спільна професійна діяльність та процеси соціального життя. Оскільки освітньо-професійне середовище виступає складовою соціального середовища, ми, перш за все, вважали за необхідне розкрити сутність поняття "середовище", "соціальне середовище", "соціально-культурне середовище" [20]. Незважаючи на широке використання поняття "середовище", не існує єдиного підходу до його визначення. Середовище є міждисциплінарним поняттям, оскільки вивчається у філософії, етиці, соціології, екології, педагогіці, психології.

Важливо підкреслити, що середовище, яке оточує людину, складається із природного середовища, що формувалося мільйони років у процесі еволюційного розвитку землі і життя на ній, техногенного – створеного людьми у процесі розвитку і господарсько-побутової діяльності (техносфери), і соціального – створеного людством духовного світу. Сучасна людина мешкає в середовищі антропогенно зміненому під впливом своєї діяльності. У процесі життя і виробничої діяльності особистість неминуче вносить у середовище, що її оточує, певні зміни до умов її існування.

Необхідність дослідження соціального середовища економістів обумовлена насамперед тим, що фахова економічна свідомість є відбитком суспільного, у тому числі економічного буття. Соціальне середовище до професійної діяльності, в даному випадку, розуміється як сукупність стійких соціально-економічних, політичних, демографічних, організаційних, природних, правових та інших факторів, які склалися на ета-

пі здійснення професійної економічної діяльності і так чи інакше визначають її цілі та можливості, зміст і методи. Важливість створення професійного освітнього середовища можна обґрунтувати тим, що в процесі діяльності професійний розвиток економіста забезпечується поступовим перетворенням ціннісно-сміислової сутності його діяльності на підставі аналізу та синтезу сфер життєдіяльності особистості: світоглядної, духовно-моральної та професійної. Майбутній економіст має виступати суб'єктом власної професійної та самоосвітньої діяльності. Тому локальне професійне освітнє середовище сприймається як простір для самореалізації й самоактуалізації, як умова власної самоосвіти. У свою чергу, самоосвіта надає змогу зробити вибір освітніх шляхів у межах науково-методичної, пошуково-дослідницької та експериментальної роботи на базі принципів свободи, самостійності, відповідальності, які поєднуються з такими принципами, як поліваріантність, мобільність, орієнтованість на практику.

Проведений нами аналітичний огляд різних підходів щодо тлумачення поняття "освітньо-професійне середовище", дозволяє зробити висновки, що основними ознаками цього утворення виступає динамічність та потенційність середовища, можливість створення умов для досягнення освітніх цілей навчання у їх перспективі розвитку відповідно до структури та ієрархії мотивів, професійних цінностей особистості. При цьому слід зазначити, що особистість виступає суб'єктом освітньо-професійної діяльності, власного навчального середовища.

В основу концепції професійної підготовки, зокрема формування економічної культури фахівців фінансово-кредитної сфери, нами покладено інтегративну концепцію людини, яка орієнтує на встановлення міждисциплінарних зв'язків в системі вищої економічної освіти. Це дозволяє в ході навчально-виховного процесу розглянути і простежити повний спектр міжособистісних стосунків, життєдіяльності особистості, її співвідношення з соціально-економічною сферою, як часткою оточуючого соціального простору.

В концепції системи професійної підготовки спеціаліста до організації соціально-економічної діяльності зазначено, що її сутнісним виразом є професійне соціально-педагогічне середовище, яке розглядається нами як цілісне інтегративне утворення взаємопов'язаних сфер впливу (інформаційного, комунікативного, емоційно-почуттєвого, процесуального) з направленістю їх енергетичних ресурсів на особистість. В процесі взаємодії вони обумовлюють розвиток особистості на основі уявлень про всю сукупність її життєдіяльності, професійної праці і спілкування. При цьому зазначені сфери впливу стають дійовим фактором *професійного становлення та особистісного розвитку*.

Доцільність використання поняття "освітньо-професійне середовище" в якості універсальної категорії виходить із самої суті "соціального середовища", часткою якої воно виступає. При цьому останнє досліджується в психології і педагогіці як суб'єктивно пережита людиною об'єктивна реальність, яка спрямована на формування її як особистості [11].

При проектуванні освітньо-професійного середовища в системі економічної освіти ми виходили з положення, що воно виступає як складне системне утворення, яке включає сукупність смислових, організаційних та змістовних факторів, завдяки чому стає можливим процес свідомого власного індивідуального досвіду.

Освітньо-професійне середовище молодшої людини виступає як своєрідний показник інтеріоризації нею культури (оволодіння засобами діяльності та спілкування), показник її соціального розвитку, укладу життя та міри участі в суспільному житті. При цьому соціально-економічне середовище із розвиненою системою соціальних інститутів (банки, кредитні спілки, інвестиційні фонди, страхові компанії, розгалужена мережа підприємств) розглядається нами як необхідний компонент соціального відтворення людини [13]. Звідси, *освітньо-професійне середовище* як система певних впливів, з якими особистість студента взаємодіє в процесі навчання, виховання, спілкування, самовиховання, визначає ступінь її розвитку через переживання цього середовища. Слід зазначити, що суб'єктом, цілком і результатом системи професійної підготовки спеціаліста для сфери економіки є особистість в її органічній єдності індивідуально-психічного та соціального аспектів, яка виступає у вигляді "відритої системи, що постійно змінюється". Ідентифікації професійного середовища із моделлю професійної діяльності спеціаліста є передумовою для самоактуалізації особистості в соціумі, і створює сприятливі умови формування професійної готовності в цілому. При цьому забезпечується "відкритість" системи професійної підготовки і демократизації вищої школи. Вихідними орієнтирами системи професійної підготовки визначені два основних підходи у ставленні до особистості.

Перший підхід передбачає ставлення до неї як до цінності, з визнанням та оцінкою її особистісної гідності. В цьому випадку необхідним є "наближення" всієї системи до особистості, надання їй гуманістичної спрямованості на допомогу молодій людині "стати тим, ким вона здатна стати" (А. Маслоу), на створення сприятливих умов її гармонійного розвитку, самоактуалізації на засадах індивідуальних диспозицій особистості.

Сутність іншого підходу полягає в ставленні до особистості як до майбутнього фахівця, який вступає у взаємодію з професійною системою на змістовному та функціонально-діяльнісному рівнях у всій сукупності зв'язків. Такий підхід потребує формування готовності до професійно-практичної діяльності.

Проблема професійно-психологічної готовності до професійної діяльності знайшла своє відображення у багатьох фундаментальних розробках (М. Дяченко, Л. Кандибович, О. Киричук, А. Ковальова, А. Леонтьєв, В. Моляко, С. Рубінштейн та ін.). Найбільш привабливим є психологічне обґрунтування готовності до діяльності М. Дяченка і Л. Кандибовича. Автори стверджують, що цей феномен слід розглядати не тільки у вигляді психічного стану, але і професійно-важливих якостей особистості у вигляді тривалої готовності. Вони виділяють в її структурі мотиваційний, пізнавальний, емоційний і вольовий компоненти [3].

При конструюванні моделі професійної готовності ми виходили з концепції сутності та структурно-функціональної специфіки економіки як галузі наукових знань, невід'ємної складової соціальної політики, системи фундаментальних та прикладних дисциплін і професій, яка орієнтована на всі сфери життєдіяльності. Методологічною основою розробки концепції професійної готовності є положення, про поліфункціональну сферу діяльності економіста, інтегративну властивість і стан особистості з функціональною спрямованістю на цю діяльність.

Перш за все, професійна психологічна готовність включає позитивне відношення до професії, "усвідомлення суспільної та особистісної значущості праці...". Важливе місце в структурі готовності займає пізнавально-творча активність, особистісна позиція при виборі професії на основі інтересу до неї, професійної усвідомленості, достатньо стійких мотивів діяльності, досвіду в обраному напрямку діяльності. Морально-ділові якості виступають як домінуючі елементи структури. Отже, в переліку якостей прослідковуються п'ять основних компонентів, які нами прийнято за основу: *мотиваційний, пізнавальний, вольовий, емоційний і операційний*.

Досліджуючи процес формування психологічної готовності студентської молоді до професійної діяльності економічної сфери, виходили з положення С. Рубінштейна, що продукти психологічного розвитку особистості виступають як передумова її подальшого розвитку [15]. Ця ідея С. Рубінштейна дозволяє розглядати процес формування психологічної готовності у двох аспектах:

– *динамічному*, який обумовлює єдність процесу формування тривалої психологічної готовності і проходить на наступних етапах: професійна орієнтація і вибір професії; адаптація до умов навчального процесу; формування психологічної готовності в процесі професійної підготовки; адаптація до умов практичної діяльності по закінченню професійної підготовки.

– *структурному*, яка представляє тривалу психологічну готовність у вигляді взаємопов'язаних структурних компонентів: психологічна готовність до самовизначення; психологічна готовність до навчання й оволодіння професією; психологічна готовність до професійної діяльності.

Професійна готовність проектує в собі основні змістовні та функціональні структурні компоненти і формується в процесі різноманітної соціально-економічної діяльності в умовах професійного середовища. Ядром цього утворення виступає її гуманістична спрямованість: орієнтація на соціально-економічний захист і підтримку ініціатив особистості; прагнення забезпечити економічний комфорт і свободу, сприятливі умови для духовного збагачення і культурного розвитку, творчої соціокультурної діяльності кожної людини і суспільства в цілому; спрямованість на формування та стимулювання готовності молодшої людини до самовдосконалення, самопомоги в інтелектуальному та культурному забезпеченні власного майбутнього життя.

Дані підходи щодо системи професійної підготовки не протиставлені один одному в постановці конкретно-педагогічних цілей системи. Обидва підходи в сво-

їй основі передбачають опору на інтегративну концепцію людини, яка орієнтує на встановлення міждисциплінарних зв'язків в системі професійної підготовки, і, перш за все, в структурі людинознавчих дисциплін. Це дозволяє в ході навчально-виховного процесу розглянути і простежити повний спектр міжособистісних стосунків, життєдіяльності особистості, її взаємозв'язок із соціально-економічною сферою, з урахуванням ціннісних орієнтацій як частки оточуючого соціального простору.

Інформаційна база професійної системи, яка визначає її змістовну палітру, обумовлена специфікою та особливостями різних видів діяльності випускника ВНЗ. Зокрема, професійної діяльності, комплексом їх соціально-економічних та соціально-культурних завдань.

Формування професійної готовності детермінується взаємозв'язком змістовної і процесуальної сторін системи підготовки і залежить від особливостей організації навчально-виховного процесу. Як суб'єкт даного процесу, студент має усвідомлювати цінність соціально-економічного досвіду і можливості його подальшого професійного використання на практиці. Розвиток особистості до виконання соціально-культурних та соціально-економічних завдань залежить від: предмета діяльності, особливостей та характеру її організації, засобів педагогічного керівництва нею; модернізації технології навчання, виховання, організації позанавчальної діяльності; коригування форм і засобів спілкування (в навчальній та позанавчальній діяльності), як системи взаємовідносин; складання особистих стосунків між викладачем – студентом, студентом – колективом тощо на принципах співпраці, співтворчості, партнерства, діалогу, активної взаємодії.

Система економічної освіти це, перш за все, спосіб організації життя людини, формування стійких форм економічної активності та поведінки, формування

економічної свідомості та економічного мислення студентів, їх вчинків та способів поведінки у суспільстві. В філософії формування особистості визначається як відтворення соціального досвіду в індивіді, переведення культури людства в індивідуальну форму існування. Вважаємо, що даний підхід є корисним і для педагогіки. Він вказує на те, що сутність формування особистості полягає зовсім не в так званому педагогічному впливі на людину, а у включенні її в різні види діяльності з оволодіння різними сторонами суспільного (соціально-економічного) досвіду, якими і визначається її особистісне формування. Для педагогіки вищої школи дуже важливим є те, що "міра особистісного розвитку людини залежить не тільки від самого факту участі її в діяльності, але головним чином від ступеня цієї активності, яку вона демонструє в цій діяльності, а також від характеру її спрямованості, що прийнято називати ставленням до діяльності" [18].

Результати дослідження дозволили зробити висновки, що розроблена концепція професійної підготовки економістів в умовах вищої економічної освіти базується на основі:

– вивчення ресурсів професійного середовища, визначення його сфер впливу на розвиток та формування економічної культури майбутнього фахівця;

– соціалізації особистості студента в умовах професійного макро- та мікро- соціально-економічного середовища.

Технології формування професійно-психологічної готовності економіста, його цілісного наукового світогляду та ціннісних орієнтацій, культури гуманних відносин у різних прошарках населення, здібностей, досвіду емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності і себе, являють собою послідовну реалізацію освітніх заходів, спрямованих на безперервне, поетапне, активне включення студента в процес його професійного розвитку.

ЛІТЕРАТУРА (REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Арнольдов А.И. Социальная педагогика и культурология: содружество наук / А.И. Арнольдов ; Рос. акад. образования, Центр соц. педагогики, Ин-т соц. работы. – М. : АСОПир, 1996. – 28 с.
2. Arnoldov A.I. *Social pedagogy and cultural studies: Commonwealth Sciences* / A.I. Arnoldov. Rus. Acad. Ed., Center for Soc. Pedagogy, Institute of Soc. Services. - M.: ASOPiR, 1996. - 28 p.
3. Ахметов Б.С. Педагогические основы построения информационной образовательной среды вуза / Б.С.Ахметов.– Актобе: АГУ им. К. Жубанова, 2009. – 332 с.
4. Akhmetov B.S. Pedagogical bases of construction of educational information among university / B.S.Ahmetov.- Aktobe: ASU. Zhubanov, 2009. - 332s.
5. Дьяченко М.И., Кандыбович Л.А. Психология высшей школы: Учеб. пособие для вузов. – Мн.: Изд-во БГУ, 1981. – 383 с.
6. Dyachenko M.I., Kandybovich L.A. *Psychology of Higher School: A Textbook. manual for schools. - Mn .: BSU Publishing House, 1981. - 383s.*
7. Ковалевич М.С. Современная образовательно-профессиональная среда как источник и условие системного становления профориентационной деятельности / М.С. Ковалевич // Народ. асвета. – 2011. – № 12. – С. 21–27.
8. Kavalevich M.S. *Innovative educational and professional environment as the source and condition of formation of the system of vocational guidance activities* / M.C. Kovalevich // *Narod. asveta.* - 2011. - № 12. - S. 21-27.
9. Козырев В.А. Построение модели гуманитарной образовательной среды / В.А. Козырев. – Педагог 1999. – №7.
10. Kozyrev V.A. *Building a model of humanitarian educational environment* / V.A. Kozyrev. - *Pedagog* 1999. - №7. – On-line: http://www.uni-altai.ru/Journal/pedagog/pedagog_7/a06.htm.
11. Концепція розвитку економічної освіти в Україні // "Освіта України" – 2004. – № 6.
12. *The concept of economic education in Ukraine* // "Education of Ukraine" - 2004. - № 6.
13. Кремень В. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. – К.: Грамота, 2005. – 448 с.
14. Kremen V. *Education in Ukraine - innovative aspects. Strategy. Implementation. Results.* - K.: *The letter*, 2005. - 448 p.
15. Кулюткин Ю., Тарасов С. Образовательная среда и развитие личности // Новые знания. – 2001. – № 1. – С. 6–7.
16. Kulyutkin Yu., Tarasov S. *Educational environment and personal development* // *The new knowledge.* - 2001. - № 1. - S. 6-7.
17. Локалов В.А., Тозик В.Т. Структура образовательной среды для профессионального обучения. / В.А. Локалов, В.Т. Тозик. – [Э-ресурс]
18. Lokalov V.A., Tozik V.T. *The structure of the educational environment for training.*]. On-line: <http://kikg.ifmo.ru/learning/gopr/ns.htm>

10. Максимова Н.А. Проблемы формирования информационной образовательной среды учебного заведения / Н.А. Максимова. [Э-ресурс] *Maximova N.A. Problems of formation of information educational environment of the institution / N.A. Maximova. Available at: <http://konferentsiya.com.ua/pages/view/264>*
11. Міщик Л.І. Професійна підготовка соціального педагога (педагогічний, психологічний та управлінський аспекти) / Л.І. Міщик. – 3.: ППК "Запоріжжя", 1996. – 104 с. *Mischuk L.I. Vocational training of social pedagogue (pedagogical, psychological and managerial aspects) / L.I. Mischuk. - Q. : IPK "Zaporozhye", 1996. - 104 p.*
12. Пальчук М.І. Створення єдиного освітнього середовища професійної освіти в умовах європейської інтеграції / М.І. Пальчук // Розвиток міжнародного співробітництва в галузі освіти у контексті Болонського процесу: міжнар. наук. практ. конф. Ч. 1., 2009 р. 5-7 берез., м. Ялта: [матеріали]. – Ялта: РВНЗКГУ, 2009. – С. 205-208. *Palchuk M.I. Creating a unified educational environment of professional education in European integration / M.I. Palchuk // Development of international cooperation in the field of education in the context of the Bologna Process: Intern. Science. Pract. Conf. Part 1., 2009 5-7 birches., M. Yalta: [materials]. - Yalta: RVNZKHU, 2009. - P. 205-208.*
13. Пархоменко В.В. Освітньо-професійне середовище підготовки економічних кадрів // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». – Додаток 1 до Вип. 31, Том V (47) : Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». – К.: Гнозис, 2013. – С. 347–355. *Parkhomenko V. Educational and vocational environment of economic training // Humanitarian Bulletin SHEI "Perejaslav-Khmelnytsky State Pedagogical University." - Annex 1 to Vol. 31 Volume V (47): thematic issue of "Higher Education in the context of Ukraine's integration into the European educational space." - K. : gnosis, 2013. - P. 347-355.*
14. Пархоменко В.В., Черушева Г.Б. Проблеми формування економічної культури як регулятивного фактора професійної діяльності майбутнього економіста / Міжнародний науковий вісник: збірник наукових доповідей за матеріалами XXI Міжнародної науково-практичної конференції "Перспективні шляхи й напрями вдосконалення освітньої системи у світлі Болонського процесу" 16-19 листопада 2010 р. – Ужгород: ЗакДУ, 2011, – Вип. 2 (21) – Ч.1 – С.323 – 334. *Parkhomenko V., Cherusheva G.B. Problems of formation of economic culture as a regulatory factor of future professional economist / International Research Bulletin: a collection of papers of XXI International Scientific and Practical Conference "Future directions and ways of improving the educational system in the light of the Bologna process" 16-19 November 2010 - Uzhgorod: TSU, 2011 - Vol. 2 (21) - Part 1 - S.323 - 334.*
15. Рубинштейн С.І. Основы общей психологии – СПб: "Питер". – 592 с. *Rubinstein S.L. Fundamentals general psychology - St. Petersburg: "Piter." - 592 p.*
16. Тюптя О.В. Роль освітньо-рефлексивного середовища у вирішенні професійних проблем соціальних працівників / О.В. Тюптя. // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: 36. наукових праць. – К.: Університет "Україна", 2010. – № 7(9). – С.135–144. *Tyupya A.V. The role of education and reflective environment in solving problems of professional social workers / A.V. Tyupya. // Actual problems of training and education of people with disabilities has 36 scientific papers. - K. : University "Ukraine", 2010. - № 7 (9). - S.135-144.*
17. Философский словарь [под ред. И.Т. Фролова]. – 5-е изд. – М.: Политиздат, 1987. – 560 с. *Philosophical Dictionary [ed. I.T. Frolov]. - 5th ed. - M.: Politizdat, 1987. -560 p.*
18. Харламов И.Ф. Педагогика : учеб. пособие для студ. вузов, обуч. по пед. спец. / И.Ф. Харламов. – 4.изд., перераб. и доп. – М.: Гардарики, 1999. – 519 с. *Kharlamov I.F. Pedagogy: Textbook. Guide for students. trained. on ped. spec. / I.F. Kharlamov. - 4.izd., Revised. and add. - M.: Gardariki, 1999. - 519 p.*
19. Черушева Г.Б. Гуманістичні основи формування професійних якостей майбутнього економіста / Г.Б. Черушева // Науковий вісник ДАСОА, випуск № 4 (29). – К., 2010. *Cherusheva G.B. Humanistic basis for the formation of professional qualities of future economist / G.B. Cherusheva DASOA // Scientific Bulletin, Issue number 4 (29). - K., 2010.*
20. Черушева Г.Б., Пархоменко В.В. Професійне середовище як фактор формування самостійності наукового економічного мислення майбутніх фахівців фінансово-кредитної сфери / Міжнародний науковий вісник: збірник наукових доповідей за матеріалами XXI Міжнародної науково-практичної конференції "Перспективні шляхи й напрями вдосконалення освітньої системи у світлі Болонського процесу" 16-19 листопада 2010 р. – Ужгород: ЗакДУ, 2011. – Вип. 2 (21) – Ч.1 – С.323–334. *Cherusheva G.B., Parkhomenko V.V. Professional environment as a factor of economic independence of scientific thinking of future specialists of financial and credit sector / International Research Bulletin: collection of scientific papers on the mat Lama XXI International Scientific Conference "Promising ways and directions of improving the educational system in the light of the Bologna process" 16-19 November 2010 - Uzhgorod: TSU, 2011. - Vol. 2 (21) - Part 1 - S.323-334.*
21. Яке воно сучасне економічне мислення? // Віче: Журнал Верховної Ради України. – 2008. – № 1. – [Е-ресурс] *What is the modern economic thinking? // Veche: Journal of the Verkhovna Rada of Ukraine. - 2008. - № 1. - On-line: <http://www.viche.info/journal/782/>*
22. Ясвин В.А. Образовательная среда: от моделирования к проектированию / В.А. Ясвин. – М: Смысл, 2001. – 366 с. *Yasvin V.A. Educational environment: from modeling to design / V.A. Yasvin. - M: Smysl, 2001. - 366 p.*
23. Holland J.L. Making vocational choices: a theory of careers. EnglewoodCliffs. NJ. 1973.

V. Parkhomenko The concept of education and vocational training economic environment staff

Abstract. In the article are revealed conceptual bases of educational and professional environment as a factor of economists professional training, basic elements of which are economic thought, economic consciousness and economic activity. Definitions "psychological readiness" and its structural components are determined.

Keywords: economic education, psychological readiness, educational and professional environment, professional training

В. Пархоменко. Концепция образовательно-профессиональной среды подготовки экономических кадров

Аннотация. В статье раскрываются концептуальные основы образовательно-профессиональной среды как фактора профессиональной подготовки экономистов, базовыми элементами которой являются экономическое мышление, экономическое сознание и экономическая активность. Определены понятие "психологическая готовность" и структурные компоненты психологической готовности.

Ключевые слова: экономическое образование, психологическая готовность, образовательно-профессиональная среда, профессиональная подготовка